

SDĚLENÍ KOMISE**Pokyny k výkonu volného pohybu pracovníků během šíření onemocnění COVID-19**

(2020/C 102 I/03)

Krise způsobená koronavirovou nákazou COVID-19 vedla k zavedení bezprecedentních opatření ve všech členských státech EU, včetně znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích. Pokyny pro opatření v oblasti správy hranic za účelem ochrany zdraví a zajištění dostupnosti zboží a základních služeb⁽¹⁾ stanovily zásady integrovaného přístupu k účinné správě hranic v zájmu ochrany veřejného zdraví a zachování integrity vnitřního trhu. Podle bodu 23 pokynů by členské státy měly umožnit a usnadnit překračování hranic příhraničním pracovníkům, a to zejména (avšak nejen) těm, kteří pracují v odvětví zdravotní péče, potravinářství a v dalších základních službách (např. péče o děti, seniory, kritičtí pracovníci veřejných služeb), s cílem zajistit nepřerušovanou profesní činnost.

Omezení práva na volný pohyb pracovníků sice může být oprávněné z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví, avšak musí být nezbytné a přiměřené a musí být založeno na objektivních a nediskriminačních kritériích.

Příhraniční pracovníci, vyslaní pracovníci⁽²⁾ či sezónní pracovníci žijí v jedné zemi, a pracují v jiné. Řada z nich má zásadní význam pro jejich hostitelské členské státy, např. systém zdravotní péče, poskytování jiných základních služeb včetně instalace a údržby zdravotnického vybavení a infrastruktury nebo zajištění dodávek zboží. Koordinovaný přístup na úrovni EU, jenž umožní, aby tito pracovníci mohli nadále překračovat vnitřní hranice, je tudíž klíčový.

V návaznosti na výzvu Evropské rady⁽³⁾ Komisi, aby se zabývala situací příhraničních a sezónních pracovníků, kteří musí být schopni pokračovat v základních činnostech, a zároveň zabránila dalšímu šíření, a vedle Pokynů pro opatření v oblasti správy hranic za účelem ochrany zdraví a zajištění dostupnosti zboží a základních služeb, zejména bodu 23, vyzývají rovněž pokyny uvedené níže členské státy k přijetí specifických opatření zajišťujících koordinovaný přístup na úrovni EU⁽⁴⁾. Jedná se o výše uvedené pracovníky, zejména ty, kteří potřebují překračovat hranice, aby se dostali na své pracoviště, neboť vykonávají kritická povolání a činnosti, jež souvisejí se základními službami. To by mělo platit i v případech, kdy výše uvedení pracovníci využívají členského státu pouze jako tranzitní země, aby se dostali do jiného členského státu. Těmito pokyny nejsou dotčena zvláštní opatření uvedená ve sdělení o zavedení zelených pruhů⁽⁵⁾ nebo v Pokynech pro usnadnění leteckého nákladního provozu během šíření onemocnění COVID-19⁽⁶⁾.

Členské státy by měly stejným způsobem přistupovat k samostatně výdělečně činným osobám, jež vykonávají kritická povolání uvedená v těchto pokynech.

Pracovníci vykonávající kritická povolání

1. V některých částech EU, zejména v příhraničních oblastech, vykonávají příhraniční pracovníci kritická povolání, pro něž má neomezený pohyb přes hranice zásadní význam. Omezení zavedená členskými státy v souvislosti s překračováním jejich hranic mohou vést k dalším obtížím nebo dokonce bránit úsilí v boji proti krizi způsobené nákazou COVID-19.

⁽¹⁾ C(2020) 1753 final.

⁽²⁾ Pracovníci, kteří jsou dočasně vyslaní svým zaměstnavatelem, který se nachází v jednom členském státě, aby pracovali v jiném členském státě v rámci zajištění služby.

⁽³⁾ Bod 4 společného prohlášení členů Evropské rady ze dne 26. března 2020.

⁽⁴⁾ Pokyny týkající se provádění dočasného omezení cest do EU, které nejsou nezbytně nutné, usnadnění tranzitních režimů pro repatriaci občanů EU a dopadů na vízovou politiku (C(2020) 2050 final) uvádí opatření týkající se příhraničních a sezónních pracovníků ze třetí země.

⁽⁵⁾ C(2020) 1897 final.

⁽⁶⁾ C(2020) 2010 final.

2. Nepřerušovaný volný pohyb všech pracovníků v kritických povoláních, a to včetně příhraničních pracovníků a vyslaných pracovníků, je zásadní. Členské státy by měly pracovníkům umožnit vstup na území hostitelského členského státu a neomezený přístup na pracoviště, zejména pokud vykonávají některou z těchto profesí ⁽⁷⁾:
- Specialisté v oblasti zdravotnictví včetně nelékařských pracovníků ve zdravotnictví
  - Pracovníci osobní péče v oblasti zdravotnictví včetně pracovníků pečujících o děti, osoby se zdravotním postižením a starší osoby
  - Vědečtí pracovníci v odvětvích spojených se zdravotní péčí
  - Pracovníci ve farmaceutickém odvětví a odvětví zdravotnických prostředků
  - Pracovníci zapojení do dodávek zboží, zejména v rámci dodavatelského řetězce s léčivými přípravky, zdravotnickými potřebami, zdravotnickými prostředky a osobními ochrannými prostředky, včetně jejich instalace a údržby
  - Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií
  - Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií a další technici pro základní údržbu zařízení
  - Specialisté v oblasti techniky, např. technici energetici, inženýři a elektrotechnici
  - Osoby pracující na kritických nebo jiných zásadních infrastrukturách
  - Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky (včetně techniků činných v oblasti vodního hospodářství)
  - Pracovníci v oblasti ochrany a ostražky
  - Hasiči / policisté / dozorcí ve věznicích / pracovníci ostražky a bezpečnostních agentur / pracovníci civilní ochrany
  - Pracovníci v oblasti přípravy a zpracování potravin a pracovníci souvisejícího obchodu a údržby
  - Obsluha strojů a zařízení pro výrobu potravin (včetně provozovatele potravinářského průmyslu)
  - Pracovníci v dopravě ⁽⁸⁾, zejména:
    - řidiči motocyklů a automobilů ⁽⁹⁾, řidiči nákladních automobilů a autobusů (včetně řidičů autobusů a tramvají) a řidiči vozidel záchranné služby, včetně řidičů převážejících pomoc poskytovanou v rámci mechanismu civilní ochrany Unie a provádějících repatriaci občanů EU z jiného členského státu na jejich místo původu
    - piloti letounu
    - strojvedoucí inspektoři kolejových vozidel, pracovníci v oblasti údržby a zaměstnanci provozovatelů infrastruktury zapojení do řízení dopravy a přidělování kapacity
    - pracovníci námořní a vnitrozemské plavby
  - Rybáři
  - Zaměstnanci veřejných institucí, včetně mezinárodních organizací, zastávající kritické funkce
3. Komise naléhavě vyzývá členské státy, aby zavedly zvláštní rychlé postupy bez jakýchkoli překážek pro hraniční přechody, které pravidelně využívají příhraniční a vyslaní pracovníci, s cílem zajistit pro ně hladký přechod. Je-li to možné, lze tak učinit například prostřednictvím zvláštních pruhů na hranicích pro tyto pracovníky nebo zvláštních známek uznávaných sousedními členskými státy za účelem usnadnění jejich vstupu na území členského státu, v němž jsou zaměstnáni. Komise se rovněž co nejdříve obrátí na Technický výbor pro volný pohyb pracovníků, aby určil osvědčené postupy, jež lze rozšířit na všechny členské státy a jež umožní, aby tito pracovníci mohli vykonávat svá klíčová povolání bez zbytečných překážek.

⁽⁷⁾ Kategorie se řídí klasifikací ESCO, což je evropská mnohojazyčná klasifikace dovedností, kompetencí, kvalifikací a povolání. Viz <https://ec.europa.eu/esco/portal/howtouse/21da6a9a-02d1-4533-8057-dea0a824a17a>

⁽⁸⁾ Viz další konkrétní pokyny týkající se pracovníků v dopravě v dokumentu C(2020) 1897 final – sdělení Komise o zavádění zelených pruhů podle Pokynů týkajících se opatření správy hranic v zájmu ochrany zdraví a zajištění dostupnosti zboží a základních služeb.

⁽⁹⁾ Řidiči motocyklů, pouze pokud přepravují zdravotnické potřeby, zdravotnické prostředky nebo osobní ochranné prostředky.

Zdravotní prohlídky

4. Zdravotní prohlídky u příhraničních a vyslaných pracovníků musí probíhat za stejných podmínek jako pro státní příslušníky dotčeného státu vykonávající stejná povolání.
5. Zdravotní prohlídku lze provést před nebo za hranicí, a to v závislosti na dostupné infrastruktuře, aby se zajistila plynulost provozu. Členské státy by se měly mezi sebou koordinovat tak, aby prováděly zdravotní prohlídky pouze na jedné straně hranice, aby se zabránilo překrývání a čekací době. Kontroly a zdravotní prohlídky by neměly vyžadovat, aby byli pracovníci nuceni opustit vozidla, a měly by být v zásadě založeny na elektronickém měření tělesné teploty. Kontroly teploty pracovníků by se obvykle neměly provádět více než třikrát během téhož dne. Pokud má pracovník horečku a pohraniční orgány se domnívají, že by mu nemělo být dovoleno pokračovat v cestě, měl by mít pracovník přístup k odpovídající zdravotní péči za stejných podmínek jako státní příslušníci členského státu zaměstnání. Informace o této osobě by měly být sdíleny s dotčeným sousedním členským státem.
6. Pokud jde o pracovníky v dopravě uvedené v bodě 19 *sdělení o zavedení zelených pruhů*, uplatní se zvláštní zdravotní prohlídky, na něž odkazují zmíněné pokyny.

Další pracovníci

7. Členské státy by měly umožnit příhraničním a vyslaným pracovníkům, aby nadále překračovali hranice s cílem dostat se na své pracoviště, pokud je práce v dotyčném odvětví v hostitelském členském státě stále povolena.
8. V situacích, jež by mohly vést ke změně v členském státě pojištění pracovníka⁽¹⁰⁾, by měly členské státy využít výjimku stanovenou v článku 16 nařízení (ES) č. 883/2004⁽¹¹⁾, aby zůstalo sociální zabezpečení pro dotyčného pracovníka nezměněno. Aby mohl zaměstnavatel takovou výjimku uplatnit, musí předložit žádost členskému státu, jehož právní předpisy se na pracovníka mají vztahovat.

Sezónní pracovníci

9. Některá hospodářská odvětví, zejména zemědělství, jsou v řadě členských států silně závislá na sezónních pracovnících z jiných členských států. Aby mohly reagovat na nedostatek pracovních sil v těchto odvětvích v důsledku krize, měly by si členské státy vyměňovat informace o svých různých potřebách, například prostřednictvím zavedených kanálů Technického výboru pro volný pohyb pracovníků. Je třeba připomenout, že za určitých okolností mají sezónní pracovníci v zemědělství kritickou úlohu při sklizni, výsadbě nebo ošetřování plodin. V takové situaci by členské státy měly s těmito pracovníky nakládat stejným způsobem jako s pracovníky, kteří vykonávají výše uvedená kritická povolání. Stejně tak by členské státy měly umožnit těmto pracovníkům, aby nadále překračovali hranice za účelem práce, pokud je práce v dotyčném odvětví v hostitelském členském státě stále povolena. Členské státy by rovněž měly informovat zaměstnavatele o nutnosti zajistit odpovídající ochranu zdraví a bezpečnost.
10. Komise naléhavě vyzývá členské státy, aby zavedly zvláštní postupy k zajištění hladkého přechodu hranic takových pracovníků, a rovněž požádá Technický výbor pro volný pohyb pracovníků, aby určil osvědčené postupy, jež lze rozšířit na všechny členské státy, aby tito pracovníci mohli vykonávat svá povolání bez zbytečných překážek.

⁽¹⁰⁾ V případě souběžné činnosti ve dvou členských státech, kdy příhraniční pracovník, který v současnosti pracuje jak v členském státě zaměstnání, tak v členském státě bydliště a je pojištěn v členském státě zaměstnání, protože jeho činnost v členském státě bydliště není podstatná, překračuje prahovou hodnotu ve výši 25 % pracovní doby v důsledku karanténních opatření přijatých některými členskými státy.

⁽¹¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení.